

DEDDF TRETH GWAREDIADAU TIRLENWI (CYMRU) 2017

EXPLANATORY NOTES

SYLWEBAETH AR YR ADRANNAU

Rhan 4 - Gwarediadau Trethadwy A Wneir Mewn Lleoedd Heblaw Safleoedd

Tirlenwi Awdurdodedig

Pennod 1 – Y Dreth sydd i’w Chodi ar Warediadau Trethadwy

Adran 46 – Cyfrifo’r dreth sydd i’w chodi ar warediad trethadwy

86. Mae’r adran hon yn darparu y bydd swm y dreth sydd i’w godi ar warediad a wneir yn rhywle heblaw safle tirlenwi awdurdodedig (gweler adran 3 am y diffiniad o warediad trethadwy) yn cael ei gyfrifo drwy luosi pwysau trethadwy’r deunydd gyda’r gyfradd ar gyfer gwarediadau sydd heb eu hawdurdodi. Bydd ACC yn pennu’r pwysau trethadwy gan ddefnyddio unrhyw ddull y mae’n ei ystyried yn briodol. Caiff y gyfradd ar gyfer gwarediadau sydd heb eu hawdurdodi ei rhagnodi gan Weinidogion Cymru mewn rheoliadau. Dim ond yn dilyn dyroddi hysbysiad codi treth o dan Bennod 2 o’r Rhan hon y bydd yn ofynnol i berson dalu’r dreth.

Pennod 2 – Y Weithdrefn ar gyfer Codi’r Dreth

Adran 47 – Yr amod ar gyfer codi treth

87. Mae is-adran (1) yn nodi o dan ba amgylchiadau y bydd person yn bodloni’r amod ar gyfer codi treth, sy’n berthnasol i ddyroddi hysbysiad rhagarweiniol a hysbysiad codi treth. Mae person yn bodloni’r amod ar gyfer codi treth os gwnaeth y gwarediad neu os achosodd neu y caniatodd y gwarediad trethadwy, a hynny o fwriad.
88. Mae is-adran (2) yn datblygu ar is-adran (1)(b) ac yn darparu, oni bai bod person yn gallu bodloni ACC neu (ar apêl) y tribiwnlys fel arall, y caiff ei drin fel pe bai wedi achosi neu ganiatáu i’r gwarediad gael ei wneud, a hynny o fwriad, os oedd y person, pan wnaed y gwarediad:
- yn rheoli cerbyd modur neu drelar y gwnaed y gwarediad ohono, neu mewn sefyllfa i’w reoli; ac
  - yn berchennog, yn lesddeiliad neu’n feddiannydd y tir lle gwnaed y gwarediad.
89. Wrth ystyried a yw person o’r fath wedi gwrthdroi’r rhagdybiaeth ei fod yn bodloni’r amod ar gyfer codi treth, rhagwelir y gall ACC neu’r tribiwnlys ystyried:
- a wnaeth y person ymdrech resymol i rwystro dympio’r gwastraff ar ei dir (e.e. ffensys cadarn);
  - a wnaeth y person ymdrech resymol i symud y gwastraff (e.e. cysylltu â chlodwr gwastraff cofrestredig i’w symud);

- a fu'r person yn cynorthwyo gydag unrhyw gamau amgylcheddol (posibl) yn erbyn y troseddwr (e.e. cysylltu â'r heddlu, yr awdurdod lleol, neu Gyfoeth Naturiol Cymru ynglŷn â'r gwastraff, a/neu'n helpu gyda'u hymholiadau);
  - nad oedd y person yn gwybod am y gwastraff, ac na fyddai'n rhesymol iddo wybod amdano (e.e. o ystyried ymhle y cafodd y gwastraff ei waredu, maint yr ystâd ac ati);
  - os oedd y person yn wael, neu fel arall yn analluog.
90. Mae is-adran (3) yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru, drwy reoliadau, wneud darpariaeth bellach neu ddarpariaeth wahanol ynghylch yr amgylchiadau pan fo person i'w drin (neu nad yw i'w drin) fel pe bai'n bodloni'r amod ar gyfer codi'r dreth, a materion sydd i'w hystyried wrth bennu a yw person yn bodloni'r amod hwnnw ai peidio.

Adran 48 – Pŵer i ddyroddi hysbysiad rhagarweiniol

91. Caiff ACC ddyroddi hysbysiad rhagarweiniol i berson os yw'n ymddangos i ACC bod gwarediad trethadwy wedi ei wneud y tu allan i safle tirlenwi awdurdodedig a bod y person yn bodloni'r amod ar gyfer codi treth ar y gwarediad hwnnw (hynny yw, bod y person wedi achosi neu ganiatáu gwneud y gwarediad, a hynny o fwriad). Caiff yr hysbysiad rhagarweiniol ymwneud â mwy nag un gwarediad trethadwy. Rhaid iddo gynnwys yr wybodaeth a restrir yn is-adran (2) a rhoi gwybod i'r person am y materion a restrir yn is-adran (3). Ni chaniateir dyroddi hysbysiad rhagarweiniol fwy na 4 blynedd ar ôl i ACC ddod i wybod am y gwarediad trethadwy, a dim mwy nag 20 mlynedd ar ôl yr adeg y mae ACC yn credu i'r gwarediad trethadwy gael ei wneud, beth bynnag.

Adrannau 49 a 50 – Pŵer i ddyroddi hysbysiad codi treth ar ôl dyroddi hysbysiad rhagarweiniol a heb ddyroddi hysbysiad rhagarweiniol

92. Ar ôl i gyfnod o 45 o ddiwrnodau o leiaf fynd heibio ers dyroddi hysbysiad rhagarweiniol mewn perthynas â gwarediad, ac ar ôl ystyried unrhyw sylwadau ysgrifenedig gan y sawl a gafodd yr hysbysiad rhagarweiniol, rhaid i ACC naill ai ddyroddi:
- a. hysbysiad codi treth i'r person mewn perthynas â'r gwarediad; neu
  - b. hysbysiad i'r person sy'n datgan nad yw'n bwriadu dyroddi hysbysiad codi treth mewn perthynas â'r gwarediad.
93. Dim ond os yw'n fodlon bod gwarediad trethadwy wedi ei wneud y tu allan i safle tirlenwi awdurdodedig y caiff ACC ddyroddi hysbysiad codi treth. Rhaid iddo hefyd fod yn fodlon bod y person yn bodloni'r amod ar gyfer codi treth mewn perthynas â'r gwarediad. Rhaid i hysbysiad codi treth gynnwys y materion a restrir yn 49(5).
94. Caiff ACC ddyroddi hysbysiad codi treth heb iddo fod wedi dyroddi hysbysiad rhagarweiniol os yw'n meddwl, yn ogystal â bod wedi ei fodloni ynghylch y materion uchod, ei bod yn debygol y caiff treth ei cholli os yw ACC yn dyroddi hysbysiad rhagarweiniol (oherwydd, er enghraifft, y posibilrwydd y gallai'r person fynd i ddwylo'r gweinyddwyr). Yn yr amgylchiadau hynny, rhaid i'r hysbysiad hefyd gynnwys rhesymau ACC dros ddyroddi hysbysiad codi treth heb iddo fod wedi dyroddi hysbysiad rhagarweiniol.

Adran 51 – Talu treth

95. Mae'r adran hon yn gosod rhwymedigaeth ar y sawl sy'n cael hysbysiad codi treth i dalu'r dreth y mae'r hysbysiad hwnnw'n ei godi o fewn 30 o ddiwrnodau. Pan gaiff hysbysiadau codi treth eu dyroddi i fwy nag un person mewn cysylltiad â'r un gwarediad trethadwy, mae'r holl bersonau hynny'n atebol ar y cyd ac yn unigol (hynny yw, bydd ACC yn gallu adennill treth gan bob un ohonynt neu gan unrhyw un neu ragor ohonynt).

Adran 52 – P#er i wneud darpariaeth bellach

96. Caiff rheoliadau wneud darpariaeth bellach neu ddarpariaeth wahanol (gan gynnwys drwy ddiwygio deddfiad) ynghylch y gweithdrefnau ar gyfer dyroddi hysbysiadau rhagarweiniol a hysbysiadau codi treth; talu swm o dreth y mae hysbysiad codi treth yn ei godi; ac unrhyw faterion eraill sy'n ymwneud â chodi treth neu dalu swm o dreth o dan y bennod hon, neu'n deillio o hynny.

Adran 53 – Llog taliadau hwyr

97. Mae'r adran hon yn diwygio adran 157 o DCRhT i sicrhau y gellir codi llog taliadau hwyr pan na fo treth sy'n ddyledus o dan hysbysiad codi treth, a ddyroddir o dan adran 49 neu 50, wedi ei thalu.

Pennod 5 – Darpariaeth Atodol

Pennod 1 – Credydau Treth

Adran 54 – P#er i wneud darpariaeth ar gyfer credydau treth

98. Mae adran 54 yn rhoi'r p#er i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n nodi dan ba amgylchiadau y bydd gan berson hawlogaeth i gredyd treth mewn perthynas â TGT, yn ddarostyngedig i fodloni a dilyn unrhyw amodau a gweithdrefnau a bennir.
99. Rhagwelir y caiff y p#er hwn ei ddefnyddio, er enghraifft, i ganfod hawlogaeth i gredyd mewn sefyllfaoedd pan fo gweithredwr safle tirlenwi:
- wedi anfonebu cwsmer yn briodol mewn perthynas â gwarediad trethadwy a wnaed;
  - wedi rhoi cyfrif am y gwarediad hwnnw, ac wedi talu TGT arno, i ACC yn y cyfamser; ac
  - yna wedi darganfod bod y cwsmer wedi mynd yn fethdalwr ac na ellir adennill y ddyled.
100. Yn yr enghraifft a amlinellir uchod, gallai'r rheoliadau nodi'r amodau y byddai'n ofynnol i weithredwr y safle tirlenwi eu bodloni er mwyn bod yn gymwys i wneud cais am gredyd, gan gynnwys manylion y cofnodion neu'r dystiolaeth ategol sydd eu hangen. At hynny, gallai'r rheoliadau esbonio sut y byddai gweithredwr y safle tirlenwi yn mynd ati i hawlio'r credyd hwnnw: gallai hynny fod drwy ddidynnu'r swm o gyfanswm y dreth sy'n ddyledus ar ffurflen dreth TGT gyfredol neu ar ffurflen o'r fath yn y dyfodol.
101. Caiff rheoliadau hefyd nodi dan ba amgylchiadau y caiff ACC wrthod hawliad am gredyd treth, a'r ffordd y gall person herio penderfyniad a wneir gan ACC ynghylch credyd treth. Caiff rheoliadau bennu cosbau a allai fod yn gymwys pe bai credyd yn cael ei hawlio mewn modd sy'n groes i'r gofynion a nodir yn y rheoliadau.

Pennod 2 – Mannau nad ydynt at Ddibenion Gwaredu

Adran 55 – Dynodi Man nad yw at Ddibenion Gwaredu

102. Caiff man nad yw at ddibenion gwaredu ei chreu ar safle tirlenwi awdurdodedig naill ai oherwydd bod gweithredwr y safle tirlenwi yn gwneud cais i greu man nad yw at ddibenion gwaredu neu oherwydd bod ACC yn ei gwneud yn ofynnol i fan o'r fath gael ei greu.
103. Mae'r adran hon yn caniatáu i ACC ddynodi rhan o safle tirlenwi awdurdodedig yn fan nad yw at ddibenion gwaredu drwy ddyroddi hysbysiad i weithredwr y safle. Fe'i bwriedir i alluogi ACC i wahaniaethu rhwng y gweithgarwch hwnnw ar safle tirlenwi

a ystyrir yn warediadau trethadwy a'r dulliau hynny o ddefnyddio gwastraff nad ydynt yn drethadwy. Mae hyn yn bwysig i ganfod yr atebolrwydd cywir o ran treth.

104. Mae is-adran (3) yn nodi'r wybodaeth y caiff ACC ei phennu neu y mae'n rhaid iddo ei phennu yn yr hysbysiad dynodi i alluogi gweithredwr y safle tirlenwi i reoli'r man nad yw at ddibenion gwaredu. Ymhlith pethau eraill, rhaid i ACC nodi pa ddeunydd y mae'n rhaid ei ddodi mewn man a chaiff hefyd nodi pa ddeunydd na chaniateir ei ddodi mewn man; er enghraifft, gallai ACC ddyroddi hysbysiad sy'n nodi na chaniateir dodi deunydd cyfradd safonol mewn man nad yw at ddibenion gwaredu lle y mae deunydd cymwys yn cael ei storio.
105. Mae is-adran (4) yn darparu y caiff yr hysbysiad gynnwys amodau neu eithriadau ac y caiff wneud darpariaeth wahanol ar gyfer achosion gwahanol. Er enghraifft, gallai amod ei gwneud yn ofynnol i weithredwr y safle tirlenwi weithredu mewn ffordd sy'n dderbyniol o dan delerau ei drwydded amgylcheddol. Mae'r ddarpariaeth hon yn darparu hyblygrwydd i alluogi ACC i addasu dynodiad man nad yw at ddibenion gwaredu fesul achos, gan gydnabod bod pob safle tirlenwi yn wahanol.
106. Mae is-adrannau (5) i (7) yn rhoi p#er i ACC amrywio neu ddileu hysbysiad dynodi ac yn nodi'r broses ar gyfer gwneud hynny. Yn yr un modd â dynodiad gwreiddiol man nad yw at ddibenion gwaredu, gall amrywio neu ddileu dynodiad ddeillio o ganlyniad i gais gan weithredwr y safle tirlenwi, neu gall ACC ei ysgogi.
107. Rhaid i geisiadau i wneud, i amrywio neu i ddileu hysbysiad dynodi man nad yw at ddibenion gwaredu gael eu cyflwyno yn ysgrifenedig a chaiff ACC bennu ffurf, cynnwys a dull danfon hysbysiad o'r fath (o dan adran 191 o DCRhT). Mae is-adran (9) yn ei gwneud yn ofynnol i ACC ddyroddi hysbysiad i weithredwr y safle tirlenwi os yw ACC yn gwrthod cais i wneud, i amrywio neu i ddileu hysbysiad dynodi man nad yw at ddibenion gwaredu.
108. Caiff rheoliadau ddiwygio'r adran hon i wneud darpariaeth bellach neu ddarpariaeth wahanol ynghylch yr hyn sydd i'w gynnwys mewn hysbysiad a ddyroddir o dan yr adran hon.

Adran 56 – Dyletswyddau gweithredwr mewn perthynas â man nad yw at ddibenion gwaredu

109. Mae is-adran (1) yn gosod dyletswydd ar weithredwyr safleoedd tirlenwi i gydymffurfio â thelerau hysbysiad dynodi man nad yw at ddibenion gwaredu. Mae is-adrannau (2) i (4) yn nodi'r amgylchiadau pan na fydd y ddyletswydd hon yn gymwys. Mae hyn yn cynnwys achosion pan fo deunydd yn cael ei waredu yn rhywle arall ar y safle, fel y nodir yn is-adran (2), a phan fo deunydd a gludir i'r safle yn cael ei waredu neu ei symud o'r safle tirlenwi ar unwaith (er enghraifft, am ei fod yn llwyth wedi ei rannu), fel y nodir yn is-adran (3). Mae is-adran (4) yn darparu'r hyblygrwydd i ACC gytuno i ddeunydd gael ei drin mewn modd nad yw'n unol â thelerau'r dynodiad mewn achosion penodol. Er enghraifft, gallai hyn gynnwys sefyllfa pan fo llwyth llosg yn cyrraedd y safle tirlenwi a bod angen ei drin ar unwaith.
110. Mae is-adran (5) yn caniatáu i gytundeb gan ACC o dan is-adran (4) fod yn ddiamod neu'n ddarostyngedig i amodau. Mae is-adran (5)(b) yn ystyried yn benodol y caiff cytundeb o'r fath ymwneud â storio symiau mawr o ddeunydd tebyg (y cyfeirir ato yn aml fel gwastraff swmpus), ac mae'n galluogi ACC i gytuno i drin symudiadau o'r man fel symudiadau gwastraff a storiwyd ynghynt.

Adran 57 - Dyletswyddau i gadw cofnodion a'u storio'n ddiogel

111. Mae is-adrannau (1) a (2) yn ei gwneud yn ofynnol i weithredwr y safle tirlenwi gadw cofnodion priodol o ddeunydd mewn man nad yw at ddibenion gwaredu i dystio bod y man nad yw at ddibenion gwaredu yn cael ei weithredu yn unol â'r hysbysiad dynodi a wnaed o dan adran 55(3). Caiff ACC bennu ffurf a chynnwys cofnodion o'r fath.

112. Rhaid storio'r cofnodion yn ddiogel hyd ddiwedd y cyfnod o 6 mlynedd sy'n dechrau â'r dyddiad y caiff y deunydd ei symud o'r man nad yw at ddibenion gwaredu, neu'r dyddiad y mae'n peidio â bod yn ddeunydd o ddisgrifiad y mae'n rhaid ei ddodi yn y man, pa un bynnag sydd gynharaf. Caiff cytundeb o dan adran 56(4)(a) bennu dyddiad gwahanol y bydd y cyfnod o 6 mlynedd yn dechrau, a allai, er enghraifft, gael ei ddefnyddio mewn achosion sy'n ymwneud â storio gwastraff swmpus.
113. Mae cosbau yn gysylltiedig â'r gofynion o ran y manau nad ydynt at ddibenion gwaredu yn adrannau 56 a 57. Nodir y cosbau hyn yn adrannau 68 a 69 o'r Ddeddf.

Adran 58 – Adolygiadau ac apelau sy'n ymwneud â dynodi manau nad ydynt at ddibenion gwaredu

114. Mae'r adran hon yn mewnosod penderfyniad sy'n ymwneud â dynodi manau nad yw at ddibenion gwaredu (gan gynnwys mewn perthynas â'i amrywio neu ei ddileu) yn y rhestr o benderfyniadau y gellir eu hadolygu a/neu apelio yn eu herbyn yn unol â'r darpariaethau yn Rhan 8 o DCRhT.

Pennod 3 – Ymchwilio a Gwybodaeth

Adran 59 – Pwerau archwilio

115. Mae adran 59 yn gwneud diwygiadau i Bennod 4 o Ran 4 (Pwerau Ymchwilio ACC: Archwilio Mangreoedd ac Eiddo Arall) o DCRhT at ddibenion TGT. Dylid darllen yr adran hon o'r Ddeddf a'r nodiadau hyn ar y cyd â Phennod 4 o Ran 4 o DCRhT a'r nodiadau esboniadol (paragraffau 117 i 142) sy'n mynd gyda DCRhT.
116. Mae adran 103A o DCRhT (a fewnosodir gan y Ddeddf hon) yn darparu y gall ACC fynd i fangreoedd busnes trydydd partiön ac archwilio'r mangreoedd hynny (gan gynnwys yr asedau busnes a'r dogfennau busnes perthnasol sydd yn y mangreoedd) i gadarnhau rhwymedigaeth gweithredwr safle tirlenwi i dalu TGT. Diffinnir mangreoedd busnes yn adran 111 o DCRhT. Ni chaiff ACC ond archwilio dogfennau sy'n ymwneud â materion sy'n berthnasol i rwymedigaeth gweithredwr y safle tirlenwi i dalu TGT. Ni cheir arfer y pwerau hyn ond pan fo gan ACC reswm i gredu:
- a. bod person wedi ymwneud â gwarediad trethadwy yn rhinwedd unrhyw swyddogaeth (gall hyn gynnwys gorsaf trosglwyddo gwastraff neu gludydd gwastraff); a
  - b. bod yr archwiliad yn ofynnol er mwyn helpu ACC i gadarnhau rhwymedigaeth person arall i dalu TGT.
117. Gall methu â chaniatáu i ACC archwilio o dan y p#er hwn arwain at gosb o dan adran 146 o DCRhT.
118. Rhagwelir y bydd y p#er hwn yn cael ei ddefnyddio gan ACC pan fo ganddo reswm i gredu bod gweithredwr safle tirlenwi wedi darparu hunanasesiad nad yw'n gofnod cywir o'i rwymedigaeth i dreth, a phan fyddai archwilio mangre busnes y trydydd partiön o gymorth i unrhyw ymchwiliad cysylltiedig. Rhagwelir y bydd y rhan fwyaf o drydydd partiön yn cydweithredu'n wirfoddol mewn ymchwiliadau o'r fath heb fod angen i ACC ddefnyddio'r p#er hwn.
119. Mae adran 103B o DCRhT (fel y'i mewnosodir gan y Ddeddf hon) yn darparu, pan fo ACC yn ymchwilio i warediad heb ei awdurdodi (hynny yw, gwarediad trethadwy a wneir yn rhywle heblaw safle tirlenwi awdurdodedig - gweler Rhan 4), y gall ACC fynd i eiddo, gan gynnwys eiddo nad yw'n fangre busnes, a chynnal archwiliad (gan gynnwys archwilio asedau a dogfennau sydd yn y fangre) os oes gan ACC reswm i gredu:
- a. bod gwarediad wedi digwydd yn y fangre; neu

- b. bod y meddiannydd yn bodloni, neu y gallai fodloni, yr amod codi tâl (gweler adran 47) mewn perthynas â TGT ar y gwarediad sy'n destun yr ymchwiliad.
120. Bydd y p#er hwn yn galluogi ACC i ymchwilio i warediadau heb eu hawdurdodi er mwyn penderfynu a ddylid dyroddi hysbysiad rhagarweiniol neu hysbysiad codi treth o dan Bennod 2 o Ran 4 o'r Ddeddf. Eto, gall methu â chaniatáu i ACC archwilio o dan y p#er hwn arwain at gosb o dan adran 146 o DCRhT.
121. Ceir nifer o fesurau diogelwch ym Mhennod 4 o DCRhT sydd yr un mor gymwys i ddefnydd ACC o'i bwerau archwilio mewn perthynas â TGT. Er enghraifft, mae adran 103(2) o DCRhT yn nodi na all ACC ond arfer ei bwerau archwilio gyda chytundeb meddiannwr y fangre neu gymeradwyaeth y Tribiwnlys. Mae Atodlen 4 o'r Ddeddf hon yn diwygio adran 108(4) o DCRhT i sicrhau na chaiff y tribiwnlys gymeradwyo archwilio mangreodded:
- a. onid yw ACC yn gallu bodloni'r tribiwnlys y bodlonir y gofyniad cymwys yn adran 108(4A) o DCRhT; a
- b. mewn achos pan fo ACC wedi gwneud cais am gymeradwyaeth y tribiwnlys heb ddyroddi hysbysiad o'r cais i'r trethdalwr neu feddiannydd y fangre, onid yw ACC hefyd yn gallu bodloni'r tribiwnlys y gallai rhoi hysbysiad ymlaen llaw o'r cais i'r trethdalwr lesteirio asesu a chasglu treth.
122. Mae'r adran hon hefyd yn gwneud nifer o fân ddiwygiadau a diwygiadau canlyniadol i DCRhT at ddibenion TGT.

Adran 60 – Datgelu gwybodaeth i ACC

123. Mae adran 60 yn caniatáu i wybodaeth a geir gan awdurdodau lleol yng Nghymru neu Gyfoeth Naturiol Cymru (CNC) gael ei datgelu i ACC i helpu ACC i gasglu a rheoli TGT, ac ymchwilio i atebolrwydd i dreth pan fo hynny'n angenrheidiol.
124. Nid yw adran 60 yn awdurdodi datgelu gwybodaeth i ACC pe byddai'r datgelu yn groes i Ddeddf Diogelu Data 1998 neu os yw wedi ei wahardd gan adrannau perthnasol o Ddeddf Pwerau Ymchwilio 2016.
125. Rhagwelir y caiff y p#er hwn ei ddefnyddio pan fo awdurdod lleol neu CNC, fel rhan o'u swyddogaethau o ddydd i ddydd, yn nodi unrhyw weithgarwch, megis gwarediad heb ei awdurdodi, a allai arwain at rwymedigaeth i dalu TGT. Mae'r p#er hwn yn caniatáu i'r cyrff hynny drosglwyddo gwybodaeth sy'n ymwneud â'r gweithgarwch ac unrhyw rwymedigaeth bosibl gysylltiedig i ACC fel y gellir ei defnyddio mewn ymchwiliad trethi neu gamau gorfodi trethi.
126. Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau bennu unigolion eraill neu sefydliadau eraill y caniateir iddynt rannu gwybodaeth gydag ACC o dan yr adran hon. Gallai'r rhain gynnwys cyrff cyhoeddus megis Awdurdodau Parciau Cenedlaethol, er enghraifft.
127. Ni ragwelir y bydd awdurdodau lleol nac CNC yn rhannu gwybodaeth fel mater o drefn gydag ACC ynghylch safleoedd tirlenwi awdurdodedig a'u gweithredwyr. Dylai'r gweithredwyr hyn eisoes fod yn darparu'r holl wybodaeth sydd ei hangen arno i ACC drwy'r system gofrestru trethi a'u ffurflenni treth rheolaidd. Fodd bynnag, pan fo awdurdodau lleol neu CNC yn credu y gallai'r wybodaeth fod o ddiddordeb i ACC mewn perthynas â chasglu neu reoli'r dreth, gall fod yn bosibl i rannu'r wybodaeth hon gydag ACC, ac fe all hyn arwain at ymchwiliad trethi.
128. Mae Rhan 2 o DCRhT yn ymdrin â defnyddio a datgelu gwybodaeth a gedwir gan ACC, ac mae'n cynnwys darpariaeth arbennig i ddiogelu datgelu gwybodaeth a ddiogelir ynghylch trethdalwr. Mae'r rheolau hyn yn caniatáu i wybodaeth sensitif ynghylch trethdalwr a gedwir gan ACC gael ei datgelu i bersonau eraill neu i sefydliadau eraill o dan amgylchiadau penodedig yn unig. Mae'r amgylchiadau hyn yn cynnwys pan fo'r

datgeliad yn cael ei wneud at ddibenion ymchwiliad troseddol neu achos troseddol, neu er mwyn atal neu ganfod trosedd, neu i gynorthwyo mewn achosion sifil.

Pennod 4 – Cosbau o dan y Ddeddf hon

129. Y terfyn amser ar gyfer asesu'r rhan fwyaf o'r cosbau o dan y Ddeddf hon yw 12 mis, gan ddechrau â'r diwrnod yr oedd ACC yn credu am y tro cyntaf fod y person wedi torri'r gofyniad perthnasol, neu wedi methu â chydymffurfio ag ef. Yn achos cosbau dyddiol am fynd yn groes i'r gofynion cofrestru, rhaid asesu'r gosb o fewn y cyfnod o 12 mis gan ddechrau â'r diwrnod y mae'r gosb yn berthnasol iddi.

Adrannau 61 i 63 – Cosbau sy'n ymwneud â chyfrifo pwysau trethadwy deunydd

130. Mae adran 61 yn darparu bod gweithredwr safle tirlenwi sy'n methu â phennu pwysau deunydd mewn gwarediad trethadwy yn unol ag adran 20 yn agored i gosb nad yw'n fwy na £500 mewn cysylltiad â phob gwarediad trethadwy y mae'r methiant yn ymwneud ag ef.
131. Pan fo gweithredwr safle tirlenwi yn cymhwyso disgownt heb fod â chymeradwyaeth i wneud hynny o dan adran 21, neu'n cymhwyso disgownt sy'n fwy na'r disgownt a gymeradwyir o dan adran 21, mae adran 62 yn darparu bod gweithredwr y safle tirlenwi yn agored i gosb nad yw'n fwy na £500 mewn cysylltiad â phob gwarediad trethadwy y cymhwysir disgownt iddo yn y naill neu'r llall o'r ffyrdd hynny.
132. Mae adran 63 yn caniatáu cyfuno asesiad o gosb ag asesiad treth, ac mae'n ei gwneud yn ofynnol i asesiad o gosb gael ei wneud o fewn 12 mis i'r adeg yr oedd ACC yn credu am y tro cyntaf fod y gweithredwr yn agored i gosb.
133. Mae'r cosbau hyn yn gymwys i weithredwyr safleoedd tirlenwi awdurdodedig yn unig.

Adrannau 64 i 67 – Cosbau sy'n ymwneud â chofrestru

134. Mae adran 64 yn darparu bod person sy'n cyflawni gweithrediadau trethadwy heb fod yn gofrestredig yn agored i gosb o £300 (y "gosb gofrestru"). Pan fo person yn parhau i gyflawni gweithrediadau trethadwy, heb fod yn gofrestredig, 10 o ddiwrnodau ar ôl dyroddi yr hysbysiad am y gosb gofrestru, bydd y person hwnnw yn agored i gosb bellach neu gosbau pellach nad yw neu nad ydynt yn fwy na £60 am bob diwrnod y mae'n parhau i wneud hynny.
135. Mae adran 65 yn nodi eithriad i'r rheolau hyn. Pan fo person yn cyflawni gweithrediadau trethadwy heb fod yn gofrestredig, gan dorri adran 35, mae'n darparu na fydd y person hwnnw yn agored i gosb o dan adran 64 os yw'n gallu bodloni ACC neu (drwy apêl) y tribiwnlys bod esgus rhesymol am y toriad.
136. Mae adran 66 yn darparu bod person sy'n methu â chydymffurfio ac unrhyw un o'r gofynion sy'n ymwneud â chofrestru a nodir yn is-adran (2) yn agored i gosb nad yw'n fwy na £300 yn ddarostyngedig i is-adran (2).

Cosbau sy'n ymwneud â manau nad ydynt at ddibenion gwaredu

Adran 68 – Cosbau sy'n ymwneud â manau nad ydynt at ddibenion gwaredu

137. Mae'r adran hon yn darparu y bydd gweithredwr safle tirlenwi sy'n methu â chydymffurfio â thelerau hysbysiad sy'n dynodi man nad yw at ddibenion gwaredu (fel sy'n ofynnol gan adran 56) neu sy'n methu â chadw cofnodion mewn perthynas â deunydd a ddodir yn y man a'u storio'n ddiogel (fel sy'n ofynnol gan adran 57) yn agored i gosb nad yw'n fwy na £3000.
138. Ni roddir cosb mewn cysylltiad â methu â chadw cofnodion neu fethu â storio cofnodion yn ddiogel os yw gweithredwr y safle tirlenwi yn darparu tystiolaeth arall sy'n profi er boddhad ACC unrhyw ffeithiau y mae'n rhesymol ofynnol iddynt gael eu profi.

139. Gwneir darpariaeth ar wahân yn adran 8(2)(g) ar gyfer achosion pan gedwir deunydd mewn man nad yw at ddibenion gwaredu am gyfnod hirach nag sy'n cael ei ganiatáu. Mewn achos o'r fath, tybir y bydd gwarediad trethadwy wedi ei wneud ac felly gall fod yn ofynnol i weithredwr y safle tirlenwi dalu treth ar y gwarediad, yn ogystal â bod yn agored i gosb o dan adran 68.

Adran 69 – Asesu cosbau o dan adran 68

140. Mae'r adran hon yn galluogi cyfuno asesiad o gosb o dan adran 68 ag asesiad treth. Er enghraifft, os yw gweithredwr y safle tirlenwi yn methu â chydymffurfio â thelerau hysbysiad sy'n dynodi man nad yw at ddibenion gwaredu, yn enwedig pan fo'r methiant yn ymwneud â lleoliad deunydd, caiff ACC bennu bod gwarediad trethadwy wedi ei gyflawni, a dyroddi asesiad treth o dan DCRhT ar yr un adeg y mae'n asesu'r gosb o dan adran 68 mewn cysylltiad â'r un methiant.

Cyffredinol

Adran 72 – Atebolrwydd cynrychiolwyr personol

141. Pan fo gweithredwr safle tirlenwi wedi marw, mae adran 72 yn caniatáu i unrhyw gosb a all fod wedi ei hasesu ar y gweithredwr gael ei hasesu ar gynrychiolwyr personol y gweithredwr.

Adran 73 – P#er i wneud rheoliadau ynghylch cosbau

142. Mae adran 73 yn rhoi p#er i Weinidogion Cymru wneud darpariaeth bellach neu ddarpariaeth wahanol drwy reoliadau ynghylch y weithdrefn ar gyfer asesu cosbau a symiau cosbau o dan y Bennod hon o Ran 5 o'r Ddeddf.

Pennod 5 – Cosbau ychwanegol o dan Ddeddf Casglu a Rheoli Trethi (Cymru) 2016

Adrannau 74 i 76 – Cosbau am fethiannau lluosog i ddychwelyd ffurflenni treth; methu â thalu treth mewn pryd; a methiannau lluosog i dalu treth mewn pryd

143. Dylid darllen yr adrannau hyn o'r Ddeddf a'r nodiadau hyn ar y cyd â Rhan 5 o DCRhT a'r nodiadau esboniadol (paragraffau 147 i 151), sy'n cyd-fynd â DCRhT.
144. Mae adran 74 yn diwygio DCRhT ac yn darparu ar gyfer gosod cosbau uwch pan fo person sydd wedi methu â dychwelyd ffurflen dreth TGT mewn pryd yn methu, wedi hynny, â dychwelyd ffurflenni TGT eraill mewn pryd o fewn y cyfnod cosbi. Mae'r cyfnod cosbi yn dechrau â'r diwrnod ar ôl y dyddiad ffeilio ar gyfer y ffurflen dreth gyntaf sy'n hwyr, ac, oni bai y caiff ei ymestyn o dan is-adran (2)(b), yn dod i ben 12 mis yn ddiweddarach.
145. Mae adran 75 yn diwygio DCRhT i ddarparu mai swm y gosb mewn cysylltiad â methu â thalu TGT mewn pryd yw 1% o swm y dreth sydd heb ei thalu.
146. Mae adran 76 yn diwygio DCRhT ac yn darparu ar gyfer gosod cosbau uwch pan fo person sydd wedi methu â thalu TGT mewn pryd yn methu, wedi hynny, â thalu symiau pellach o TGT mewn pryd o fewn y cyfnod cosbi. Mae'r cyfnod cosbi yn dechrau â'r diwrnod ar ôl y dyddiad cosbi ar gyfer y swm cyntaf o dreth sydd heb ei thalu (gweler Tabl A1 yn adran 122 o DCRhT) ac, oni bai y caiff ei ymestyn o dan adran (2)(b), yn dod i ben 12 mis yn ddiweddarach.

Pennod 6 – Achosion Arbennig

Grwpiau corfforaethol

Adrannau 77 a 78 – Dynodi grŵp o gwmnïau; ac amodau ar gyfer dynodi yn aelod o grŵp

147. Mae adran 77 yn caniatáu i ACC ddynodi dau neu ragor o gyrff corfforaethol yn grŵp at ddibenion y dreth. Effaith dynodi grŵp yw y caiff aelod cynrychiadol y grŵp ei drin, at ddibenion y dreth, fel gweithredwr safle tirlenwi y safleoedd sy'n cael eu gweithredu gan aelodau'r grŵp. Yn unol â hynny, bydd rhaid i swm o dreth, cosb neu log y byddai'n ofynnol fel arall i aelod o'r grŵp ei dalu o ganlyniad i unrhyw beth a wneir neu nas gwneir tra bo'n aelod o'r grŵp gael ei dalu, yn hytrach, gan yr aelod cynrychiadol. Mae'r adran hon yn gwneud darpariaeth bellach mewn perthynas â rhwymedigaeth aelodau o grŵp ar y cyd ac yn unigol.
148. Er mwyn cael dynodiad grŵp, mae angen gwneud cais i ACC. Rhaid i ACC fod wedi ei fodloni bod y cais yn cael ei wneud gyda chytundeb pob aelod arfaethedig o'r grŵp. Ni chaniateir gwneud dynodiad grŵp oni fo holl aelodau'r grŵp yn cyflawni gweithrediadau trethadwy neu'n bwriadu gwneud hynny. Rhaid i bob aelod o'r grŵp fod o dan reolaeth yr un corff corfforaethol, unigolyn neu unigolion. Os yw ACC yn gwrthod cais grŵp, rhaid iddo ddyroddi hysbysiad am y gwrthodiad.

Adran 79 – Amrywio neu ganslo dynodiad

149. Pan fo grŵp wedi ei ddynodi, caiff ACC amrywio'r dynodiad drwy ychwanegu neu dynnu ymaith aelod o'r grŵp neu drwy newid yr aelod cynrychiadol. Mae gan ACC hefyd y pŵer i ddiddymu dynodiad grŵp. Gall ACC amrywio neu ddiddymu dynodiad grŵp ar ei gymhelliad ei hun neu yn dilyn cais gan yr aelod cynrychiadol. Caniateir hefyd i unrhyw aelod o'r grŵp wneud cais i amrywio dynodiad grŵp pan fo'r cais hwnnw yn ymwneud â'r ffaith bod yr aelod hwnnw yn dymuno cael ei dynnu ymaith o'r dynodiad grŵp.
150. Rhaid i ACC amrywio neu ddiddymu'r dynodiad grŵp os yw'n fodlon nad yw amodau'r dynodiad yn cael eu bodloni mwyach.
151. Mae ACC yn amrywio neu'n diddymu drwy ddyroddi hysbysiad i bob aelod o'r grŵp, gan gynnwys y rheini sy'n cael eu hychwanegu at y grŵp neu eu tynnu ymaith ohono. Os yw ACC yn gwrthod amrywio neu ddiddymu'r dynodiad grŵp, rhaid iddo ddyroddi hysbysiad am y gwrthodiad.

Adran 80 – Adolygiadau ac apelau sy'n ymwneud â dynodi grwpiau o gwmnïau

152. Mae adran 80 yn diwygio adran 172(2) o DCRhT fel bod y gweithdrefnau adolygu ac apelio yn Rhan 8 o'r Ddeddf honno yn berthnasol i benderfyniadau sy'n ymwneud â dynodi grŵp at ddibenion TGT.

Partneriaethau a chyrrff anghorfforedig

Adrannau 82 i 84 – Cofrestru partneriaethau a chyrrff anghorfforedig a newidiadau mewn aelodaeth; dyletswyddau a rhwymedigaethau partneriaethau a chyrrff anghorfforedig; a phŵer i wneud darpariaeth bellach ynglŷn â phartneriaethau a chyrrff anghorfforedig

153. Pan fo dau berson neu ragor yn rhedeg busnes tirlenwi mewn partneriaeth neu fel corff anghorfforedig, mae adran 82 yn darparu y caiff ACC gofrestru'r personau yn eu henwau eu hunain neu yn enw'r bartneriaeth neu'r corff. Os cofrestrir yn enw'r bartneriaeth neu'r corff a bod ei haelodaeth neu ei aelodaeth yn newid, rhaid bod o leiaf un o'r aelodau wedi bod yn aelod o'r bartneriaeth neu'r corff cyn y newid er mwyn i'r cofrestrriad barhau'n ddilys.

154. Yn unol ag adran 36 o'r Ddeddf, rhaid rhoi gwybod i ACC am unrhyw newidiadau i aelodaeth partneriaeth neu gorff anghorfforedig, ac effaith adran 82(4) yw bod person yn cael ei drin fel petai'n parhau i fod yn aelod o bartneriaeth neu gorff hyd nes y rhoddir gwybod i ACC fel arall.
155. Pan fo unrhyw beth yn ofynnol neu y caniateir ei wneud gan bersonau neu mewn perthynas â phersonau sy'n rhan o bartneriaeth neu gorff anghorfforedig o dan y Ddeddf hon neu DCRhT, mae adran 83 yn darparu bod rhaid iddo gael ei wneud gan bob person sy'n bartner yn y bartneriaeth neu'n aelod rheoli o'r corff ar yr adeg y caiff ei wneud, neu y mae'n ofynnol ei wneud, neu mewn perthynas â hwy. Fodd bynnag, caniateir i unrhyw beth y mae'n ofynnol ei wneud neu y caniateir ei wneud gan bob partner neu aelod rheoli gael ei wneud yn hytrach gan unrhyw un neu ragor ohonynt.
156. Mae rhwymedigaeth i dalu swm o dreth, cosb neu log o ganlyniad i unrhyw beth a wneir neu nas gwneir gan bersonau sy'n rhedeg busnes mewn partneriaeth neu fel corff anghorfforedig yn rhwymedigaeth ar y cyd ac yn unigol i bob person sy'n bartner yn y bartneriaeth neu'n aelod o'r corff ar yr adeg y gwneir y peth neu'r adeg nas gwneir.
157. Mae adran 84 yn darparu'r p#er i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau a all ychwanegu at ddarpariaethau yngl#n ag achosion, eu diddymu neu eu diwygio, pan fo personau yn rhedeg busnes mewn partneriaeth neu fel corff anghorfforedig.

Personau sy'n rhedeg busnes tirlenwi yn newid

Adrannau 85 ac 86 – Marwolaeth, analluedd ac ansolfedd; a ph#er i wneud darpariaeth bellach yngl#n â marwolaeth, analluedd ac ansolfedd

158. Mae adrannau 85 ac 86 yn berthnasol pan fo gweithredwr safle tirlenwi yn marw, yn mynd yn analluog neu'n dod yn destun gweithdrefn ansolfedd a bod person arall yn rhedeg busnes tirlenwi'r gweithredwr hwnnw. Mae'r darpariaethau yn adran 85 yn ei gwneud yn ofynnol i'r person sy'n rhedeg y busnes tirlenwi roi gwybod i ACC o fewn 30 o ddiwrnodau i'r diwrnod y dechreuodd y person redeg y busnes tirlenwi. Ar ôl cael hysbysiad, neu ar ei gymhelliad ei hun, caiff ACC drin y person sy'n rhedeg y busnes tirlenwi fel petai'n weithredwr y safle tirlenwi at ddibenion y dreth. Mae'r adran hon hefyd yn gwneud darpariaeth o ran pryd y mae'n rhaid i driniaeth o'r fath ddod i ben.
159. Mae adran 86 yn rhoi'r p#er i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau a all ychwanegu at, diddymu neu ddiwygio darpariaethau ynghylch achosion pan fo person sydd wedi rhedeg busnes tirlenwi yn marw, yn mynd yn analluog neu'n dod yn destun gweithdrefn ansolfedd.

Adran 87 – P#er i wneud darpariaeth yngl#n â throsglwyddo busnesau fel busnesau gweithredol

160. Mae adran 87 yn rhoi'r p#er i Weinidogion Cymru wneud darpariaeth mewn rheoliadau ynghylch cymhwyso'r Ddeddf a DCRhT mewn achosion pan fo busnes tirlenwi yn cael ei drosglwyddo o un person i un arall fel busnes gweithredol.

Pennod 7 – Amrywiol

Darpariaeth bellach mewn perthynas â'r dreth

Adran 88 – Addasu contractau

161. Mae adran 88 yn darparu pan fo:
  - a. gwarediad trethadwy yn cael ei wneud ar safle tirlenwi awdurdodedig,
  - b. contract yn ei le sy'n darparu ar gyfer gwneud taliad am y gwarediad hwnnw, ac

c. y dreth sydd i'w chodi ar y gwarediad hwnnw yn newid o ganlyniad i ddeddfiad sy'n ymwneud â TGT,

bod y taliad o dan y contract ar gyfer y gwarediad hwnnw i'w addasu i adlewyrchu'r newid yn y dreth sydd i'w chodi ar y gwarediad, oni bai bod y contract yn darparu fel arall.

Adran 89 – P#er i osod atebolrwydd eilaidd ar reolwyr safleoedd tirlenwi awdurdodedig

162. Mae'r adran hon yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i'w gwneud yn ofynnol i reolwr safle tirlenwi awdurdodedig (neu ran o safle o'r fath), dalu'r dreth sydd i'w chodi ar warediadau a wneir ar y safle (neu'r rhan o dan sylw). Rheolwr yw'r person heblaw gweithredwr y safle tirlenwi awdurdodedig sy'n rheoli penderfyniadau am yr hyn y mae modd ei waredu ar y safle, ond nad yw'n gwneud y penderfyniadau hynny fel gweithiwr neu asiant yn unig.

Adran 90 – Mân ddiwygiadau a diwygiadau canlyniadol i Ddeddf Casglu a Rheoli Trethi (Cymru) 2016

163. Mae'r adran hon yn cyflwyno Atodlen 4 sy'n nodi'r mân ddiwygiadau a'r diwygiadau canlyniadol y mae'r Ddeddf hon yn eu gwneud i DCRhT.

Adran 91 - Arfer pwerau a dyletswyddau Gweinidogion Cymru o dan y Ddeddf hon

164. Mae is-adran (1)(a) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru roi sylw i'r amcan o leihau gwarediadau tirlenwi yng Nghymru wrth arfer eu dyletswyddau a'u pwerau o dan y Ddeddf hon.

165. Mae is-adran (1)(b) yn caniatáu i Weinidogion Cymru roi sylw, yn ogystal, i unrhyw faterion eraill y maent yn meddwl eu bod yn briodol. Gallai'r materion eraill hyn gynnwys ffactorau masnachol, cyllidol, iechyd y cyhoedd neu ffactorau amgylcheddol eraill. Er enghraifft, efallai y byddai Gweinidogion Cymru yn ystyried ei bod yn briodol annog mathau penodol o warediadau i safleoedd tirlenwi er mwyn lleihau'r niwed posibl i'r amgylchedd.

166. Effaith is-adran (2) yw nad yw'n ofynnol i Weinidogion Cymru roi sylw i'r amcan o leihau gwarediadau tirlenwi pan fyddant yn arfer eu pwerau a'u dyletswyddau o dan adran 92 mewn perthynas â Chynllun Cymunedau y Dreth Gwarediadau Tirlenwi.

Cynllun Cymunedau y Dreth Gwarediadau Tirlenwi

Adran 92 – Cynllun Cymunedau y Dreth Gwarediadau Tirlenwi

167. Mae adran 92 yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i lunio a chyhoeddi Cynllun Cymunedau y Dreth Gwarediadau Tirlenwi, a fydd yn gwneud darpariaeth ar gyfer arian grant er budd cymunedau yr effeithir arnynt gan warediadau tirlenwi neu weithgarwch paratoi ar gyfer tirlenwi, megis gweithgarwch mewn gorsafoedd trosglwyddo gwastraff. Gall y Cynllun ddarparu i'r grantiau gael eu dyrannu drwy gyfeirio at feini prawf penodedig a gallant fod yn ddarostyngedig i amodau a nodir yn y Cynllun neu gan Weinidogion Cymru yn y cynigion grant. Rhagwelir y gall y meini prawf penodedig gynnwys cyfeiriadau at fioamrywiaeth, lleihau gwastraff a gwelliannau cymdeithasol neu amgylcheddol eraill i'r gymuned, ymysg pethau eraill. Cyhoeddir manylion am y ffordd y bydd y Cynllun yn gweithredu ar wahân ar yr adeg y daw TGT yn weithredol ym mis Ebrill 2018 neu cyn hynny.

168. Mae adran 92(4) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru adolygu'r Cynllun o leiaf unwaith yn ystod y cyfnod o 4 blynedd ar ôl ei gyhoeddi am y tro cyntaf a chynnal adolygiadau pellach fesul cyfnod o ddim mwy na 4 blynedd ar ôl yr adolygiad cyntaf.

Mae hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru ymgynghori â phersonau priodol wrth adolygu'r Cynllun.

169. Mae adran 92(5) yn caniatáu i Weinidogion Cymru ddiwygio neu ddirymu'r Cynllun yn dilyn adolygiad, ond ni chaniateir dirymu'r Cynllun o fewn y 4 blynedd gyntaf. Mae adran 92(6) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru gyhoeddi unrhyw Gynllun diwygiedig.
170. Mae adran 92(7) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru osod y Cynllun, ac unrhyw fersiynau diwygiedig diweddarach ohono, gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru.